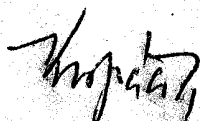

Po pedantických připomínkách se vracím k obecnému hodnocení. Celková koncepce, způsob podání a členění práce svědčí o autorčině erudici, přesném myšlení a poctivé snaze o objektivitu i ve velmi citlivých otázkách. Za nejhodnotnější pokládám specializované oddíly 3-5 a příslušné komparace. Jejich závěry vlastně už předjímají 6. oddíl věnovaný bezpečnostní situaci v ČR. Ten, myslím, je poněkud repetitivní a mohl být snadno zkrácen. Tím spíše, že jde o práci předkládanou v rámci doktorského studijního programu teologie. Jako kratší součást závěrů by ovšem i tato část měla v případné publikované podobě své oprávnění. Zároveň se domnívám, že by autorka mohla věnovat trochu více pozornosti i zkreslujícím informacím v českých médiích. K tomuto tématu je dnes na našem trhu k dispozici velmi přesná analýza manipulačních metod, kterou podle mezinárodně vypracované moderní metody vydala jako výstup grantového projektu Lucie Sedláčková (*Islám v médiích*, Liberec: Bor 2010). Dodejme, že zaujatá rétorika médií patří k prvkům živícím v muslimském prostředí pocity ukřivdění a tendence k radikalizaci.

Souhrnný soud: práce Mgr. Vackové je hodnotná a přínosná. Přínosnost vidím v jasném výkladu o tématu, které má svou velkou aktuální závažnost. Soudím, že práce by mohla a měla být patrně v poněkud kratší verzi publikována. Jako disertace si zasluhuje vysoké ocenění. Doporučuji, aby byla přijata k obhajobě a po jejím úspěchu posloužila jako základ k udělení doktorátu.

V Praze 1. srpna 2011

Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.

Seuil 2002). Trochu je přeceněna role radikálních duchovních (s. 26); jak v muslimských zemích, tak v Evropě jsou výraznými hybateli radikálních proudů nikoli kazatelé s náležitým duchovním vzděláním, ale lidé s rozmanitou osobní dráhou (v terminologii G. Kepela „bradatí inženýři“). Doplněk ke s. 27: Mnozí nadšení islamizátoři pokládají dnes Evropu za *dár ad-da'wa* tj. území pro islámskou misi. Ke s. 40: Mešitu al-Aqsá nezapálili r. 1969 sionisté, ale pomatený turista. Ke s. 50: Řekl bych, že asimilace Pelištejců nebrání tomu vztahovat je k Palestincům. Ke s. 100: Právní institut zbožných nadací (*waqf*) nepatří přesně vzato pod hlavičku charity. S. 132: Termín deobandismus není obvyklý; zároveň bych doporučil uvést, že dnešní komplexní systém deobandských madras byl místem, odkud vzešli afghánští *tálibán*. Historicky se středověké madrasy šířily hlavně jako centra sunnitské ortodoxie proti konkurenci šiitské *ismá'ílije*. V krátkém seznámení s ideologií radikalismu (s. 163-167) není z hlediska chronologie vydařené řadit Sajjida Qutba (z. 1966) před M. b. Abdal-Wahhába (z. 1792).

Mé drobné výtky se vztahují k některým formálním otázkám práce. Její úprava je velmi pečlivá, nicméně se vyskytují ojedinělé překlepy. Nedostatky lze však nalézt v prepisech arabských slov a jmen. Poměrně časté je nesprávné vyznačení délky samohlásek, které anglické běžné prepisy vůbec nerespektují. Všimnu si jen omylů v transkripci, které se v práci používají soustavně: *zakát* - není správné psát se dvěma -kk- (s. 26, 99-100 aj.); *Hizb at-tahrír (al-islámi)* - v práci soustavně jen *tahír* (s. 144, 166, 177, 181). U indonéských islámských škol *pesantren* je koncové -s (s. 138) anglický plurál, do češtiny nepatří. U židovských reálií vzniká svízelný rozpor v prepise, když autorka píše o deníku ha-Aretz (s. 125) tj. v souladu s jeho prezentací na webu a běžně v angličtině, zatímco jindy *sádé* transliteruje vždy jako *c (erec)*. U anglických slov působí nepříjemně psaní *3th* (namísto *3rd*) u názvu TWRA (s. 114, 206, 218). A v anglickém resumé (s. 263), které je jinak velmi dobře napsané, zarazí v první větě výraz *...Semitist monotheist religions*. K formálním připomínkám dodávám ještě, že autorka nadbytečně v poznámkách pod čarou vypisuje vždy citovaný titul se vším všudy, včetně ISBN, zatímco by stačilo odkazovat už jen na plné uvedení v bibliografii. A poslední připomínka se týká jmenného rejstříku. Samo jeho vypracování si zaslouží uznání a poděkování. Pokud ale jde o arabská jména začínající určitým členem *al-*, v odborné literatuře je obvyklé řadit je do abecedního pořádku až podle vlastního jména, tedy např. Qaradáwí *al-*, Júsuf pod Q nikoli A.

Bohumila Vacková:

SHODNÉ ZNAKY ISLÁMSKÉHO A ŽIDOVSKÉHO RADIKALISMU NA POČÁTKU 21. STOLETÍ

(Oponentský posudek doktorské disertace)

Náboženským radikalismem, někdy vyhrocovaným až do terorismu, se jako nebezpečným rysem naší doby zabývají početná výzkumná centra a velmi rozsáhlá, různě orientovaná literatura. Rád konstatuji, že předkládaná disertace patří nepochybně k nejkvalitnějším pracím na toto téma. Pojímá je jako analýzu a porovnání širokého spektra radikálních uskupení na půdě dvou náboženských tradic, jejichž vzájemný střet se přenáší i do Evropy a může ohrožovat bezpečnostní situaci i u nás. Autorka ke své práci využívá veškeré relevantní otevřené zdroje - české prakticky všechny a ze zahraničních, zejména anglických, všechno podstatné - a dospívá k imponujícímu celostnímu obrazu, vyloženému s vysokou mírou akribie a dokonalou přehledností. Vzhledem k očividné aktuálnosti tématu, zaměřeného jako na své těžiště na první dekádu tohoto století, používá hojně informace z neobvykle širokého okruhu internetových zdrojů. Práce si tak sama získává kvalitu aktuálního svodu, zvláště pro naše, české prostředí.

Práce má promyšlenou strukturu, která přináší možnost uplatnit některé nové pohledy v komparaci islámského a židovského radikalismu. První dva oddíly je zkoumají ještě odděleně: (1) islámský radikalismus v Evropě a (2) charakter současného židovského radikalismu. Do dalších oddílů autorka rozmístila témata, která pokládá za klíčově zajímavá a která také dobře umožňují srovnání: (3) charitativní a finanční podpora, (4) radikalizace náboženských škol - madrasy versus ješivy a (5) způsoby šíření víry. Poslední oddíl (6) je věnován přehledu monitoringu radikalismu (v tomto případě už vlastně jen islámského) v českých institucích zabývajících se bezpečnostní situací.

Po slovech zasloužené chvály se pokusím zformulovat několik diskusních připomínek a drobných výtek. Údaje o počtu muslimů v Evropě, jimiž se autorka zabývá na s. 17-21, jsou skutečně problematické. Důvodem je tu i nestejně chápání pojmu Evropa v jednotlivých zdrojích. Problém generačních vln si žádá drobné doplnění: k předimigračnímu typu patří také tzv. Lipka-Tataři v Polsku a na Litvě a do Evropy patří početné muslimské komunity na Balkáně. K úvahám o smýšlení muslimů v Evropě bych doporučil reflexe Oliviera Roy (*L'Islam mondialisé*, Paris: